

Leina e Laus – Nut e Nescha

Ina spassegiada atras glistas da prenum sursilvans

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Vegls prenum tudestgs sajan para puspè en moda. Co fissi cun in bel vegl num sursilvan?** Onns a la lunga han ins battegià ils uffants cun nums esters ed exotics sco Jennifer, Saskia e Kevin. Uss datti ina vieuta. Curt e bun sto il prenum esser, ed i dastga esser in num che già il tat e la tatta han purtà. Karl e Karla, Hans e Hanna, Paul e Paula èn en discussiun tar giuvens geniturs en Germania. *Cornelia Nitsch* descriva en il cudesch «Alte Vornamen neu entdeckt» il giuven trend.

Pertge in num da pli baud?

«Els tunan bain ed èn simpels da scriver», explitgescha Nitsch la nova simpatia per prenum vegls. «Ed els muntan en noss temp accelerà in toc stabilitad e cuntinuitad – in zic encreschadetgna per ina vita survesaivla. Cun in num tradiziunal vulan geniturs forsa dar sin via a l'uffant valurs ch'èn puspè en discurs.»

Il cudesch preschenta betg mo glistas, mabain explitgescha la muntada da nums sco Jonas u Jonathan. Ins chatta variantas dialectalas u dad autras linguas. Per Josef datti gist 25 variantas: Giuseppe, José, Ossip, Bepp, Jo, Joschka, Sep, Sepperl etc.

La varianta rumantscha manca sa chapescha. Per chattar vegls prenum rumantschs fan ins il meglier da prender per maun ils vocabularis rumantschs e sfegliar sin las ultimas paginas. Là èn glistas cun prenum tenor alfabet. En il «Niev vocabulari romontsch» dad *Alexi*

Decurtins èn las glistas per mats e mattas separadas. La schelta da prenum è pli gronda ch'èn il vocabulari vegl.

Ina bella schelta per mats

Sch'ins passa tras la glista per mats croda svelt si: I dat in'entira massa nums curts. Biet, Deia, Flisch, Hercli, Leci, Non, Nut, Plasch, Rest, Tias e Tin. Tals nums correspundessan al trend en Germania da dar nums nuncumplitgads. Deia vul dal reminent dir per tudestg Andreas, Flisch fiss Felix, Non fiss Johann, Rest fiss Christian.

Ina tscherta finezza possedan nums sco Corsin, Quirin u Rudolfin. Tipic sursilvan fissan Geli, Giachen, Giuli e Giusep. Igl è mo donn e putgà che gist ils pli bels nums rumantschs vegnan adi-na pronunziads dal tuttafatg fallà dals vischins tudestgs. Perquai ponderesch geniturs probabel duas giadas da dar num Gieri u Gion, sch'els san ch'i vegn suenter ditg «Tschieri» u «Tschon».

Damain nums tipics per mattas

Tar las mattas paran ils nums d'esser pli universals. La glista dal «Niev vocabulari romontsch» enumerescha prenum sco Tonia u Tina ch'existan er en autras linguas. Ma intginas spezialitads èn tuttina avant maun. Barla, Brida, Gada, Leina, Marionna, Marleina, Mena, Mengia, Nesa, Nescha, Onna, Rusina, Senza u Tresa. In fitg bel num che bunamain lieua sin ina lieunga rumantscha è Giu-anna.

Per finir anc intgins prenum, tar ils quals i fiss forsa pli prudent da laschar

ruassar els en pasch: Turtè, Iulscha, Tugn, Brincazi u Carpoffel. Ma sco ditg, prenum èn sutta posts a la moda, e tar lezza na san ins mai tge undas ch'ella bitta en il futur.

Cornelia Nitsch: «Alte Vornamen neu entdeckt». Chasa editura GU. 222 paginas. 18.90 francs. Minca 2007.

Co tscherner in prenum?

La schurnalista Cornelia Nitsch dat tips per chattar in bun prenum per l'uffant. Ins duai scriver si num e prenum e guardar sch'i dat in bel «maletg». Cun repeter dad aut il num e prenum s'accor-schan ins sch'il prenum preferi va a prà cun il num da famiglia. Ins na fa betg exnum in plaschair a l'uffant da dar ad el in num d'ina personalitad enconuschenta. Ins duess far stim sch'il prenum tscherni sa cumporta cun ils prenum dals fragliuns. I n'è betg ideal sch'il frar porta in num modern e la sora in num dal vegl testament. Stravagà sin l'auter maun fissi sch'ins numnass ils fragliuns Carl e Carla u Tristan ed Isolde. Quai tunass forsa bain, ma na promovess betg l'indiv-dualitad.